

FENOMENUL MIGRAȚIEI, CA DIMENSIUNE SOCIO-UMANĂ*

FLORIN MIHAI ILIESCU**

„A migra este un termen care provine din latinescul *migratio*, *migratio* și înseamnă a pleca, a se deplasa, a se muta, a călători. Familia de cuvinte este următoarea: migrant, migrare, migrator, migratoare, migrantă, migratoriu, migrație, migrațiune”¹. Deci, prin migrare de înțelege deplasarea, mutarea sau călătoria pe care o întreprinde o persoană dintr-o țară în alta sau dintr-o regiune în alta. Aceste deplasări la nivelul individului se produc în virtutea libertății date de Dumnezeu omului. Individul, prin natura lui, caută locații care să-i genereze confort. Însă, de multe ori, nu doar libera decizie a omului îl face să plece, ci este silit de împrejurări.

„Conceptual, migrație și emigrație sunt două cuvinte diferite. Migrația reprezintă deplasarea în masă a unor triburi sau a unor populații de pe un teritoriu pe altul, determinată de factori sociali, economici, politici sau naturali. Termenul de emigrație se referă la situația în care se găsește o persoană emigrată, timpul cât cineva este emigrat, totalitatea persoanelor din aceeași țară, în același loc, într-o anumită perioadă”². „Imigrarea este acțiunea de a imigra, de a veni într-o țară străină pentru a se stabili”³. Migrația presupune o concomitentă imigrație și emigrație a indivizilor⁴. O persoană emigreză, plecând din țara în care s-a născut, dar, în același timp, merge spre un alt teritoriu, imigrând.

Acest fenomen social existent s-a produs la nivel global, repetându-se de multe ori pe parcursul istoriei. El datează din cele mai vechi timpuri, din vremuri biblice⁵.

---

* Prezenta lucrare a fost întocmită în timpul pregătirii cursurilor Școlii Doctorale „Sfântul Nicodim” din cadrul Facultății de Teologie din Craiova, la disciplina „Misiologie și ecumenism”, sub îndrumarea arhid. conf. univ. dr. Gelu Călina, care și-a dat acordul pentru publicare.

** Pr. drd. al Școlii Doctorale „Sfântul Nicom” în cadrul Universității din Craiova, Facultatea de Teologie Ortodoxă; e_mail: edmond99@yahoo.com.

¹ Diana Mihaela Țărcă, *Piața muncii și migrația forței de muncă în context european*, București, Editura ASE, 2013, p. 43.

² Daniel Fodorean, *Emigrație, migrație și misiune. Considerații teologice și practice*, în „Jurnal teologic”, vol. 14, nr. 2, 2015, p. 76.

³ *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, Ediția a doua, București, Editura Univers Enciclopedic, 1998, p. 476.

⁴ Traian Rotaru, *Migrație*, în Cătălin Zamfir, Lazăr Vlăsceanu (coord.), *Dicționar de sociologie*, București, Editura Babel, 1998, p. 351.

⁵ Daniel Fodorean, *op. cit.*, p. 80.

Patriarhul Avraam este migrantul care duce o viață de străin după ce Dumnezeu îi promite o țară pe care i-o făgăduiește și despre care nu știa nimic. Fenomenul s-a dezvoltat generație după generație, luând alte forme decât cele biblice. Azi, lumea nu mai migrează exclusiv la cererea lui Dumnezeu, ci din diverse motive. Schimbările care se produc pe parcursul acestui proces de migrație conduc la apariția societăților diversificate prin multiculturalitate.

Problemele de ordin politic, social sau cultural și capacitatea omului de a se deplasa cu mijloace de transport rapide, precum și informațiile care circulă cu repeziune, au făcut din procesul migrației un concept care a căpătat dimensiuni universale. Conceptul de migrație impune clasificarea ei în funcție de particularitățile specifice fiecărei categorii de migrație⁶. În primul rând, migrația este internă. Ea se referă la schimbarea de domiciliu a unui cetățean sau a unei mase de oameni în interiorul granițelor unei țări. În acest caz, migrația se realizează de la sat la oraș și este de tip rural-urban. De cele mai multe ori, o astfel de migrație se produce datorită industrializării.

Acest tip de migrare, în România, s-a realizat până în anul 1989. Ulterior, a apărut un alt fel de migrație, care va lua amploare, și anume cea internațională, migrația internă intrând într-un con de umbră. Însă, cele mai importante migrații autohtone se leagă de foametea care a existat în România, în regiunea Moldovei (1946–1947) și de industrializarea țării, începând cu anul 1970. În limbajul migrațional, desprindem apariția migrației de referință și a migrației interjudețene⁷. Prima se referă la plecarea de la sat spre oraș, dar și invers, în funcție de interesele cetățenilor. Acest lucru arată că, la nivel intern, fluxul migrator nu este ireversibil. Oamenii migrează și de la oraș la sat, nu doar invers, însă intensitatea fluxului este mult mai mică.

Migrația internațională constă în schimbarea domiciliului dintr-o țară în alta. Aceasta, de cele mai multe ori, este declanșată de situația precară economică⁸. Cuprinde două componente⁹. Prima este a plecărilor în străinătate, care s-au produs în perioade de libertate; cea de-a doua componentă este reprezentată de plecările din perioadele restricționiste (perioada comunistă, când libera circulație a individului era restrânsă).

Un alt fel de migrație este migrația legală. Se încadrează, aici, acele acțiuni care se realizează în baza unor legi specifice. „În funcție de statusul legal al migranților se face distincția între migrația legală și migrația ilegală”¹⁰. Ea este caracterizată prin respectarea anumitor legi, printre care se numără existența

---

⁶ Alina-Andreea Cruceru, *Analiza statistică a fenomenului migrației românilor*, în „Revista Română de Statistică”, nr. 11/2010, p. 46.

⁷ Dumitru Sandu, *Lumile sociale ale migrației românești în străinătate*, Iași, Editura Polirom, 2010, p. 45.

⁸ Petronela Daniela Feraru, *Migrație și dezvoltare*, Iași, Editura Lumen, 2011, p. 7.

⁹ Traian Rotariu, *Demografie și sociologia populației. Structuri și procese demografice*, Iași, Editura Polirom, 2009, p. 213.

¹⁰ Remus Gabriel Anghel, Istvan Horvath, *Sociologia migrației. Teorii și studii de caz românești*, Iași, Editura Polirom, 2009, p. 24.

pașapoartelor, a vizelor și regimul de rezident. Țările de destinație primesc astfel de cetățeni, cu acte conforme legilor țării respective, în baza unor tratate care s-au ratificat la nivel global. Din categoria migranților legali fac parte: cetățenii repatriați, muncitorii cu acte sau studenții care merg la studii.

Realitatea juridică a cetățeanului stabilește dacă migrația este legală sau ilegală. Cum despre cea legală am vorbit, în continuare voi expune caracteristicile migrației ilegale. Ea poartă numele de migrație iregulară și înseamnă deplasarea dintr-un loc în altul a unui cetățean care nu este conformă cu legea. Din rândul migranților ilegali fac parte cetățenii care, ori nu sunt lăsați să părăsească țara de origine, ori nu sunt primiți în țările de destinație.

Din punct de vedere terminologic, este utilizată migrația iregulară în detrimentul celei ilegale, cel din urmă termen nefiind folosit pentru că are nuanță de clandestin sau interzis. În schimb, termenul de iregular scoate în evidență doar reguli ale unor țări, fără a aduce prejudicii persoanei. Așadar, se referă la anumite norme ale statelor și nu la moralitatea sau corectitudinea unei persoane. Un cetățean care nu reușește, spre exemplu, să dobândească un permis de muncă, nu este neapărat o persoană necinstită.

Migrația iregulară ia amploare atunci când cererea pentru muncă este mai mare decât oferta, iar statele destinate opresc fluxurile de migranți. Motivul pentru care se pun bariere de acceptare din partea unor țări este cât se poate de obiectiv. Un stat care primește imigranți are nevoie de bani pentru a-i investi în educație, perfecționare și asistare socială a celui care a migrat. Pentru fiecare țară finanțarea este limitată. Dacă o persoană rămâne fără loc de muncă, statul respectiv trebuie să-i plătească șomaj și să-i creeze oportunități de angajare.

Se reliefează o situație contradictorie. Pe de o parte, autoritățile limitează migrația în țară, pe de altă parte, tolerează migrații datorită salariilor mici pe care le oferă. Un cetățean dintr-o țară dezvoltată va cere mulți bani în comparație cu un imigrant care face aceeași muncă. De aceea, cele mai multe state permit migrația, însă o fac cu prudență și măsură.

Când oamenii se hotărăsc, în mod voluntar, să plece în altă țară, acțiunea lor poartă numele de migrație voită. În această situație, omul nu este constrâns de motive exterioare, ci este dominat de propria voință. La polul opus se găsește migrația forțată. Aceasta înseamnă că ființa umană este constrânsă de anumite situații care o obligă să se deplaseze: traficul de ființe umane, calamități naturale sau regimuri totalitare.

În cadrul conceptului amintit în definiție includem și „migrația indusă”¹¹. Aceasta se referă la acei oameni care au fost forțați de împrejurări să plece din țara de origine. Ei au dobândit statutul de refugiați, dar statele care i-au primit au constatat că au nevoie de ei ca forță de muncă și, în timp, le-au acordat statutul de cetățeni ai țării respective. Un exemplu elocvent este momentul celui de-al doilea Război Mondial, când, mulți străini au ajuns în Marea Britanie și au obținut

---

¹¹ *Ibidem*, p. 23.

cetățenie britanică după 12 luni de ședere în Regat. Trecerea unui migrant de la migrația forțată la cea economică poartă numele de migrație indusă.

Rogers Brubaker, profesor de sociologie la Universitatea din California, lărgeste dimensiunea migrației și adaugă migrația etnică¹². Ea se referă la plecarea forțată a minorităților în țările de origine. Aceștia obțin destul de facil cetățenia țărilor în care ajung, minoritățile migratoare fiind avantajate față de simpli cetățeni care migrează doar pentru a munci. Spre exemplu, minoritatea germană din România, cu mult timp în urmă, a migrat către Germania. Ei au fost foarte repede primiți de statul german și asimilați mult mai ușor decât românii care au plecat după 1989 să muncească acolo.

Migrația temporară continuă șirul distincției între modurile de a migra. De cele mai multe ori, cei care nu și-au vândut locuințele ori au familie practică doar o migrație temporară. În momentul când se produce migrația este greu de stabilit caracterul temporar sau definitiv. Când cineva se hotărăște să părăsească o țară, nu știe ce condiții de trai va găsi în altă parte. De aceea, o catalogare a migrației nu se poate face decât după o perioadă de timp de la plecare.

Migrația temporară mai este numită și migrație de revenire¹³. O astfel de acțiune este caracterizată de crizele care există în țările de imigrare. Această decizie de a se reîntoarce acasă la cele mai mici seisme sociale, arată vulnerabilitatea în care trăiesc migranții. Ceea ce îi determină să plece în țările de sorginte este necunoașterea limbii țării de către imigrat și incapacitatea de a interacționa cu populația locală.

Migrația temporară este, la rândul ei, de două feluri¹⁴:

- migrație temporară de scurtă durată (între 3 luni, până la 1 an).
- migrația temporară de lungă durată (peste 1 an)

Migrația permanentă se găsește la extrema cealaltă față de cea temporară și ea cuprinde toți cetățenii care se stabilesc definitiv într-o țară sau un ținut.

Migrația circulară¹⁵ este cea parte a fenomenului care se referă la masa de oameni ce pleacă, tentați de a se stabili în altă parte. Acest termen este folosit de către Dirk Hoerder, profesor de sociologie la Universitatea din Bremen, când se referă la plecarea oamenilor din regiuni îmbelșugate spre teritorii liniștite, dar fără prea multe perspective. Este vorba despre pensionarii care, neputându-se descurca în mediul urban, se retrag în zone rurale. Un alt exemplu, sunt cetățenii activi care la sfârșit de săptămână se retrag la periferiile orașelor, unde-și petrec timpul departe de tapajul și zgomotul metropolelor.

O altă formă de migrație este migrația proactivă¹⁶, care se referă la cetățenii care migrează până în momentul în care vor găsi un loc de muncă în care își pot

¹² *Ibidem*, p. 24.

¹³ Dumitru Sandu, *op.cit.*, p. 44.

¹⁴ *Ibidem*, p. 20.

¹⁵ Dirk Hoerder, *Cultures in contact. World migrations in the Second Millenium*, Duke University Press, SUA, 2002, p. 14.

¹⁶ Remus Gabriel Anghel, Istavn Hortvath, *op. cit.*, p. 24.

maximiza oportunitățile. De asemenea, în cadrul tipurilor de deplasare umană, mai distingem:

- Migrația reactivă, care se referă la cetățenii migranți care merg din loc în loc doar pentru a-și reduce pagubele plecării forțate.
- Migrația spontană, care vizează acei oameni care nu sunt pregătiți să părăsească țara de origine. Ei nu dețin informații despre o anumită destinație și, de asemenea, nici o sumă de bani care să le susțină plecarea.
- Migrația contractuală, se distinge de toate celelalte fi vizează pe cetățenii care cunosc destinațiile și au legături în interiorul acelor state. Aceștia dispun de cazare, loc de muncă masă asigurată.

La cele existente se mai adaugă migrația individuală și cea colectivă¹⁷. Prima se referă la un act migrator raportat la o persoană, iar a doua se referă la plecarea unui grup de oameni din locul de naștere, reorientându-se spre alte teritorii. Când fenomenul ia amploare, nu se mai vorbește despre un simplu act migratoriu, ci de fluxuri migratorii¹⁸. Acestea sunt clasificate în fluxuri externe și fluxuri interne. Cele externe sunt reprezentate de masele de cetățeni care se deplasează dintr-o țară în alta, iar cele interne, de grupurile de oameni care se deplasează în interiorul aceleiași țări.

Fluxul de migrație nu este un concept singular, ci în asociere cu dependența oamenilor de o anumită țară sau regiune. Când vorbim despre acest fenomen, luăm în vedere și durata staționării unei persoane într-un anumit loc.

Conceptul de migrație mai cuprinde și „cultura migrației”¹⁹. Cetățenii care părăsesc țara de origine împrumută valorile culturale ale țării în care au migrat, uitând de o mare parte din tradițiile și cultura în care s-au născut. Se importă anumite repere culturale și, în timp, oamenii încep să se identifice cu acestea, iar după o anumită perioadă, se simt parte integrantă din comunitatea unde s-a stabilit și adaptat. Spre exemplu, se dezvoltă mentalitatea economică în care concurența, progresul și experiența individului primează în fața colectivului.

Un alt înțeles al culturii migrației îl reprezintă procesul de deplasare al unui grup de oameni către țările de origine din cauza unui regim totalitar, pentru a-și conserva cultura țării în care s-au născut. Pentru a înțelege mai bine acest fenomen voi aduce ca exemplu minoritatea maghiară. Înainte de 1989, o parte din populația de naționalitate maghiară de pe teritoriul României a emigrat în Ungaria pentru a-și păstra valorile culturale cu care nu era de acord regimul comunist din România dar și ca formă de protest.

Al treilea înțeles al culturii migrației îl reprezintă deplasarea cetățenilor din mediul rural, din cauza resurselor reduse de trai, către zone industrializate, unde tradițiile populare dispar treptat, iar locuitorii satelor încep să adopte cultura omului care trăiește în mediul urban.

¹⁷ Traian Rotaru, *op. cit.*, p. 153.

¹⁸ Remus Gabriel Anghel, Istvan Horvath, *op. cit.*, p. 12.

¹⁹ *Ibidem*, p. 18.

Migrația este concepută de foarte mulți ca o dimensiune care generează profit. Se știe bine că după 1989 foarte mulți oameni din țările comuniste au plecat spre vestul Europei pentru o viață mai sigură și un nivel de trai mai bun. Când se vorbește despre migrație, indiferent de circumstanțe, gândul ne duce la prosperitate și siguranță.

O altă componentă a migrației este noțiunea de „lume socială a migranților”²⁰. Un sondaj făcut printre românii din Spania a scos la iveală concluzia că lumile sociale depind de planurile de viață pe care și le fac imigranții²¹.

Alfred Schutz, sociologul austriac, vorbește despre un alt termen al conceptului, care poartă numele de „universuri de discurs”²². Migrația presupune un dialog permanent la nivel de autoritate-migrant, la nivelul de migrant-familie cât și la nivelul de grup al migranților, existând mereu un dialog social în grupul migranților care îi ajută să comunice.

O altă perspectivă din care putem privi migrația este „regimul migrator prin care se înțelege conjunctura posibilităților de traversare a frontierelor și oportunitățile de încorporare în societatea de destinație”²³. Acest termen implică mai multe etape. Prima etapă o constituie oportunitatea cuiva de a pleca din țară, putând să suporte costurile de plecare dar și să depășească toate filtrele, cum ar fi posibilitatea de a obține un pașaport. A doua etapă se referă la posibilitatea de a i se permite individului intrarea în țara de destinație (spre exemplu, regimul de vize impus de țara respectivă). Dacă aceste două etape au fost trecute, urmează un alt obstacol: cum ar putea obține cineva un statut de rezident? În România, înainte de Revoluție, șansele de a pleca în străinătate erau reduse din cauza condițiilor nefavorabile impuse de regimul comunist. Odată ieșiți, migranții obțineau cu ușurință un statut, tocmai pentru că veneau dintr-o țară cu privire obtuză.

Migrația se leagă de o altă terminologie socială numită „migrație incompletă care arată cum migranții, deși sunt implicați într-un proiect migrator, rămân ancorați în societatea de origine”²⁴. Astfel de oameni, deși sunt legal pe teritoriul unui stat străin, nu sunt convinși că doresc să rămână definitiv pe teritoriile de destinație.

Datele pe care migranții le au cu privire la țările unde vor migra sunt de două feluri²⁵:

- informale – când migranții cunosc date despre țările de destinație din rețelele de socializare sau de la prieteni.
- formale – când cunoștințele despre destinațiile dorite se fac prin firme autorizate de recrutare.

---

²⁰ Dumitru Sandu, *op. cit.*, p. 14.

²¹ Elrich Tim, Oana Ciobanu, *Migration network and policy impacts: insights from Romanian-Spanish migrations*, în „Global Networks. A Journal of Transnational Affairs”, 91(1)/2009, p. 103.

²² Remus Gabriel Anghel, Istvan Horvath, *op. cit.*, p. 19.

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Ibidem*, p. 21.

²⁵ *Ibidem*, p. 28.

Conceptul de migrație conține și factori de atracție și de respingere. Un om părăsește țara în care s-a născut pentru că nu mai suportă condițiile de viață. În același timp, simte o atracție față de locul spre care dorește să migreze, datorită bunăstării care-și imaginează că există acolo. În 1970, Immanuel Wallerstein, politolog și sociolog american, prezintă, în cadrul conceptului de migrație, „teoria sistemului global al migrației potrivit căruia migrația este un produs automat al dezvoltării capitalismului la scară globală”²⁶. Conform acestuia, dacă anumite state nu s-ar fi dezvoltat atât de mult încât să nu devină tentante pentru alte țări mai sărace, nu ar fi existat migrație. Închipuți-vă că toate țările s-ar afla pe aceeași scară economică. Cine ar mai fi plecat din țara de origine?

Migrația umană este influențată de relațiile internaționale dintre țări. Libera circulație este necesară pentru toți cetățenii; este un drept fundamental dar, uneori, regulile existente între țări poate afecta acest drept. Migrația europenilor spre America a fost încetinită atât datorită războiului cât și crizei economice. Fluxurile umane transatlantice au avut de suferit. La acestea se mai adaugă și prezența activă a organizațiilor rasiste și a celor muncitorești autohtone care erau direct interesate, căci oamenii de baștină, din cauza migranților își puteau pierde locurile de muncă. Așa că, s-a ajuns la o soluție de mijloc, în care au fost acceptate contractele sezoniere dar fără a implica prelungirea lor.

Fluxul migrației poate fi privit din diverse perspective. Cei care au contracte și nu primesc prelungirea lor din cauza politicii unor țări se încadrează în migrația reversibilă. În acest caz, cetățenii unei țări, după ce au agonisit o sumă consistentă de bani se reîntorc în țara de origine cu mai multă experiență, motivați fiind să pună în practică ce au văzut în străinătate. Acest lucru face ca migrația să ia aspecte pendulatorii.

Când vorbim despre emigrare nu ne ducem doar cu gândul la acei oameni care nu au loc de muncă. Sunt cetățeni care prezintă o nemulțumire față de salariul pe care îl câștigă. Și, atunci preferă să plece într-o altă țară doar pentru un câștig mai consistent. Migrația temporară poate contribui, în mod substanțial, la îmbunătățirea abilităților și aptitudinilor celui care a emigrat.

O altfel de migrație este cea ireversibilă, când cetățenii unei țări, ducând un trai bun în țara adoptivă, nu se mai reîntorc acasă. Cei care reușesc să obțină rezidență au parte de politici flexibile din partea țărilor unde migrează. Sistemul asigurărilor sociale și cetățenia constituie două componente principale ale migrației. Orice om care merge în alt stat și se integrează acolo, reușind să-și găsească un loc de muncă satisfăcător, va contribui la sistemul social dar și de sănătate al țării respective. Odată cu trecerea timpului, acești oameni pot să solicite cetățenia statului respectiv, influențând demografia țării.

Secolul al XXI-lea este marcat de multiple transformări la nivel mondial. Aceste transformări nu se întâmplă doar într-un domeniu anume, ci în toate eșaloanele de activitate: social, economic spiritual și politic. Ele pot aduce evoluții

---

²⁶ *Ibidem*, p. 35.

sau involuții în cadrul familiei și a valorilor creștine. Acestea se datorează, în mare măsură, migrației în masă, care s-a produs, mai ales, după 1989.

Aruncând o privire asupra societății contemporane, cu precădere asupra României, observăm că migrația a căpătat o nouă amploare după Revoluție. Valuri întregi de oameni, rămași fără un loc de muncă ori saturați de legile ilogice și pătinoare, au luat calea migrației. Fluxurile plecărilor au fost mai mari decât cele de veniților. România a fost și este încă o țară prin care oamenii doar tranzitează dar nu doresc să rămână. Altfel spus, nu este o țară de destinație.

Odată cu aderarea la Uniunea Europeană, foarte ușor se observă cum cetățeni din țări asiatice sau africane doresc să se stabilească aici. Dacă până acum câțiva ani, nici nu exista o asemenea opțiune, după ce am intrat în structurile europene și investițiile străine s-au accentuat, viziunea s-a schimbat. Capitalul străin a dus la o bunăstare internă, lucru care a generat dorința de stabilire a cetățenilor străini în România.

„Intensificarea migrației către Europa necesită un răspuns din partea UE la mai multe niveluri. În primul rând, politici de gestionare a imigrației oficiale și celei ilegale și, în al doilea rând, norme comune comunitare privind azilul. Criza migrației a avut ca rezultat necesitatea unor măsuri și reforme suplimentare pentru a asigura securitatea frontierelor, precum și o distribuție mai echitabilă a solicitanților de azil între țările UE. Politica de imigrație la nivel european tratează atât imigrația legală, cât și pe cea ilegală. În ceea ce privește imigrația legală, UE decide cu privire la condițiile de intrare și de ședere legală. Statele membre își păstrează dreptul de a se pronunța asupra volumului de admitere a persoanelor care provin din țări care nu sunt membre UE pentru a căuta un loc de muncă”²⁷.

Uniunea Europeană are în vedere și imigrația ilegală, pentru că acceptă și o astfel de formă, în sensul în care cei care migrează ilicit sunt repatriați odată cu depistarea lor. Acest gen de politică respectă drepturile fundamentale. Acestor cetățeni li se dau și bani odată cu repatrierea.

Un punct de vedere în rezolvarea problemei migrației se referă la modul de migrație circulator. Există o populație care pleacă intens pe termen lung. Dar, dacă frecvența plecărilor lungi este mai mică decât frecvența plecărilor pe termen scurt, lucrul acesta nu va conduce la depopularea țărilor sărace. Cu cât mai mulți oameni vor dori să revină în țară (practicând fenomenul de euro-navetism), cu atât mai puțini vor să se stabilească definitiv în țări străine.

În urma migrației rămân urme. Efectele au apărut cu mult timp în urmă. Dinamica socială a migrației interne sau internaționale, cu alte cuvinte deplasarea oamenilor, are, ca prim efect, eliminarea stării de sedentarism. Migrația poate conduce la transformări culturale în țările care primesc migranți. Acestea pot fi influențate de cultura altor țări, iar acest lucru poate să producă o coalizare în rândul țărilor gazdă pentru a stopa fenomenul migraționist.

---

²⁷ *Ibidem*, p. 36.

Una din consecințele globalizării este intensificarea traficului de cetățeni care vor munci clandestini în țările bogate. Lipsa granițelor și căderea multor frontiere fac pe mulți să fie încurajați să plece în altă țară. În acest sens, este încurajată migrația clandestină spre câmpul muncii la negru și spre prostituție.

Un alt efect al migrației este dorința migrantilor care, la un moment dat, mulțumiți de condițiile pe care le oferă țările gazdă, să solicite azil în țara unde a stat și pe care a ales-o. Prin cererea de azil, cetățeanul solicită să primească protecția statului respectiv. În 1990, în Uniunea Europeană au cerut azil 61 000 de români, iar în anul 1992, numărul lor a ajuns la 116 000. Din cauza numărului mare, unele țări occidentale au încetinit procesul de azil, pentru a-i descuraja pe migranți. O astfel de țară este Germania, care s-a confruntat cu un număr foarte mare de astfel de cereri. Această măsură a dus la o scădere constantă a cererilor. Această consecință a făcut țările dezvoltate să-și schime legislația acceptării cererilor de azil²⁸.

Ca un corolar, noțiunea de migrație este destul de complexă. Conceptul nu se rezumă doar la o simplă definiție. Trebuie făcută distincție între diversele forme de migrație și ținut cont de criteriile și clasificarea lor.

În cursul anilor, s-au dezvoltat o serie de teorii, care au încercat să lămurească fenomenul migrației. De la Miller S. Castles, care susținea că migrația s-a dezvoltat datorită relațiilor dintre oameni, până la englezul Edward Ravenstein, care spunea că migrația poate fi explicată după anumite legi așa cum pot fi explicate fenomenele din natură, toată lumea a inițiat ipoteze care mai mult au adâncit problema. Aceasta fiindcă nimeni nu știe în mod concret cum poate evolua raționamentul omului în funcție de anumite cauze care-l determină să migreze.

Demografiile folosesc termenii de migrație în diferite sensuri. Ei nu înțeleg prin migrație doar o deplasare a unor oameni cum au fost, de pildă, popoarele migratoare care invadau teritoriul european și-l traversau. În epoca modernă, când se vorbește despre migrație se include și termenul de popor. Doar din rândurile unei populații pot pleca oameni care se numesc migranți.

Migrația este un concept care derivă din domeniu demografic. În limbaj politic nu înseamnă același lucru cu ceea ce înseamnă în sens demografic. Un cetățean care trăiește în populația de referință și s-a născut acolo, nu mai este numit migrant. Chiar dacă părinții lui provin din altă țară, faptul că cineva s-a născut pe teritoriul altui stat, demografic vorbind, nu mai este numit migrant.

Demografiile, când vorbesc, în mod tehnic, de stocuri de cetățeni care se deplasează sub forma imigranților și emigranților, pentru a avea o statistică a fenomenului folosesc balanța migratorie care stabilește creșterea sau descreșterea unei populații pe un anumit teritoriu.

Migrația oamenilor este un proces influențat de mai mulți factori care produc deplasarea unui om sau a unor grupuri de oameni de pe un teritoriu pe altul. Acești factori determină intensitatea cu care oamenii părăsesc o țară sau un ținut.

---

²⁸ Anghel Andreescu, Dan Andreescu, Dan Barțaș, *Efectul migrației asupra securității României și a Europei*, București, Editura Rao, 2016, p. 204.